

Rigsdagstidende.

1851. Forhandlingerne paa Folkethinget. № 22.

Tredie Session.

9de Møde.

Onsdagen den 22de October.

(Fortsat).

Sjæbherning (fortsat): Man har ofte sagt, at det var i Bondens Interesse, at vi handlede; her vil jeg ikke længer sige vi, men jeg vil sige, jeg har den fuldeste Overbeviisning om, at jeg fra det første Dieblif af, at jeg alvorligt har bekræftiget mig med denne Sag — og jeg er imellem de Første, som bragte den i en kraftig Bevægelse — havde først Statens og dernæst Godseiernes Interesse for Die. Godseiernes Eiendomsrets Beskyttelse bliver først stor og mægtig, naar den Modsætning i Folkeclasserne, som er nedarvet til os fra en Tid, som ikke mere er, og, som jeg haaber, ikke saa snart vender tilbage, er hævet. Godseierne blive først sikrede, naar de have ophørt at være en Klasse for sig, naar de ere traadte ind i det fælles Borgerfællesskab, og naar den anden Klasse, Bondeclassen, er fuldkommen udfriet, saaledes at hele „Trællemærket“ er forsvundet fra den. Man maa vel erindre, at der har været en Tid, hvor man folgte Manden tilligemed Godsset, men der har ikke været her i Danmark, i det Mindste ikke i en Række af Aar, en Tid, da Manden kunde sælges fra Godsset. Derved er fremstaaet og dybt indgravet i vor hele traditionelle Tilværelse og indgaaet i vor hele Lovgivnings Grundprincip Følelsen af, at Jord og Mand, indtil en Afgjørelse af dette Forhold retligviis har fundet Sted, hænger sammen. Det er af største Bigtighed for enhver Stat, at have en saa ringe flydende Befolkning som muligt, og Noget af Det, der hidtilbage har hjulpet Danmark igennem i vanskelige Forhold, er, at Omstændighederne, navnlig vort Lands Beskaffenhed og vort Folketal, har i det Hele

taget indskrænket den flydende Befolkning. Først de nuværende Landbolove bleve givne, da var Befolkningen ikke flydende, da var den bunden; ved Landbolovene blev den givet fri. Men dersom man, som en Følge heraf, skulde komme til at tage Jordsmonnet bort fra denne frigjorte Befolkning, saa omfæbte man den største Borgerklasse i Landet til en saadan flydende Befolkning. Jeg behøver nu ikke at bede Forsamlingen kaste sit Blik langt tilbage, for at see, hvad Følgen vilde blive heraf; jeg vil i saa Henseende bede erindret, hvad der for saa Aar siden, og det ikke som en Følge af et Tryk udenfra, men tildeels midt i Europas fredeligste Tid, er foregaaet i enkelte Lande i Europa, saasom Gallicien og Ungarn. Lad os ikke komme i en Stilling, som ligner denne, paa en Tid, hvor ydre Forhold gjøre det vanskeligt at styre Staten med Ro og Sikkerhed. Jeg vil ikke have dette forstaaet som en Trudsel, thi jeg har den dybeste Erkjendelse af, at selv om Magten i saadanne Dieblif blev misbrugt, saa vilde det falde tilbage paa dem, der misbrugte den (Ja!), og jeg skal tilfulde erkjende det Sande i, hvad det ærede Medlem for Maribo engang har sagt, at ingen Bondekrig er falden ud til Fordeel for Bonden; men selv det Onde, som kunde flyde af, at der var et saadant Røre tilstede, bør vi undgaae, naar Middelet hertil ligger os saa nær og i vor egen Haand, og naar det kun dreier sig om saa Lidet, som her. Jeg siger, det dreier sig om saa Lidet, thi man har jo ogsaa gjort os det til en Behov, naar vi ikke ville troe paa Frivillighed og Billighed fra deres Side, som vi her skulle lovgive over. Men er Frivillighed og Billighed virkelig tilstede, saa er den lille Ting, at der kommer en Spore til Frivilligheden, jo dog ikke Noget, som kan være saa afgjørende. Jeg klager ikke over, at